CORPUS ADVOCATURAE UCRAINAE – БІБЛІОТЕКА АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ – видавничо-дослідницький проект, який започаткований Академією адвокатури України, юридичним факультетом Львівського національного університету ім. Івана Франка та Правничою комісією Наукового товариства ім. Шевченка.

Ініціаторами проекту є *Варфоломеєва Тетяна Вікторівна*, доктор юридичних наук, ректор Академії адвокатури України, *Бойко Андрій Михайлович*, доктор юридичних наук, декан юридичного факультету Львівського національного університету ім. І. Франка, *Андрусяк Тарас Григорович*, кандидат юридичних наук, голова Правничої комісії Наукового товариства ім. Шевченка та *Петрів Михайло Йосипович*, адвокат.

Партнером проекту з видання першого тому із серії «CORPUS ADVOCATURAE UCRAINAE»: «Українські адвокати: державні, громадські, політичні та культурно-освітні діячі кінця XIX – першої половини XX ст.» є «Юридична фірма «ВАСИЛЬ КІСІЛЬ І ПАРТНЕРИ».

Партнером проекту з видання другого тому із серії «CORPUS ADVOCATURAE UCRAINAE»: «Ювілейний альманах «Союзу Українських Адвокатів у Львові» є «Адвокатське об'єднання «АКТІО».

Видавничим партнером проекту є юридичне видавництво ТОВ ВО «ЮСТІНІАН».

Мета проекту – подати цілісне дослідження української адвокатури впродовж багатовікової історії, вивчити і зрозуміти її сучасний стан та випрацювати стратегію подальшого розвитку адвокатури України.

Адвокатура України: від витоків до сьогодення та погляд у майбутнє.

Історичні витоки української адвокатури сягають часів Київської Русі (IX – XIII ст.), коли роль захисників у судах виконували рідні та приятелі сторін, які діяли на підставі звичаєвого права. Фахова адвокатура в Україні сформувалася в період підпорядкування українських земель спочатку Великому князівству Литовському, а опісля Речі Посполитій (XIV – XVI ст.). У Литовських статутах вперше зроблена спроба вирізнити адвокатську діяльність як певну професію. Термін «адвокат» у значенні захисника прав сторони вперше вживається в

«Правах, за якими судиться малоросійський народ» – пам'ятці козацького права 1743 р. У період Гетьманщини адвокатура була визнаною як окремий стан, хоча і не була об'єднана в професійну спілку.

Адвокатура як самостійний правовий інститут на українських землях, що входили до складу Російської імперії, була запроваджена «Судовими статутами» 1864 року. На українських землях, що входили до складу Австро-Угорської імперії, адвокатура діяла на підставі тимчасового 1849 року, а з 1868 року – постійного положення про адвокатуру та утвердилася як правовий інститут положенням про суд 1781 року.

З припиненням існування Російської та Австро-Угорської імперій відбувається реформування українських правничих та адвокатських інституцій в українських державах періоду 1917 – 1919 рр. – Українській Народній Республіці, Українській Державі, Західно-Українській Народній Республіці. Так, в Києві було створено «Товариство Українських Адвокатів» (1917), «Українське Правниче Товариство» (1917), яке започаткувало видання часописів «Правник» (1918) та «Закон і Право» (1918 – 1919), продовжувало діяти реформоване «Кіевское Общество Юристовъ», яке видавало часопис «Право и Жизнь» (1918).

Після завершення Української революції 1917 – 1921 рр. історичні українські землі опинилися в складі Української Соціалістичної Радянської Республіки, а Східна Галичина, Волинь, Закарпаття та Буковина відійшли до чужих держав – Республіки Польща, Чехословацької Республіки та Румунії, в яких українські правники та адвокати намагалися зберігати національну ідентичність. Українські правники та адвокати в Ч.С.Р. входили до «Українського правничого товариства в Празі» та «Союзу адвокатів Підкарпатської Русі», а на Буковині до правничого товариства «Правна поміч». У міжвоєнний період українські адвокати в Польщі створили національну корпоративну організацію «Союз Українських Адвокатів у Львові» (1923 – 1939) і впродовж 1927 – 1939 рр. видавали часопис «Життя і Право», а також брали участь в діяльності «Товариства українсько-руських правників», Правничої комісії Наукового товариства ім. Шевченка у Львові та «Польського правничого товариства».

З приєднанням Галичини (1939), Буковини (1940) та Закарпаття (1944) до УРСР діяльність адвокатури на усій сучасній території України стала регулюватися радянським законодавством.

Сучасна історія української адвокатури бере свій початок з проголошення державної незалежності України та прийняття 19 грудня 1992 р. Закону України «Про адвокатуру», а згідно Указу Президента України від 2 грудня 2002 року № 1121/2002 в Україні установлено професійне свято – День адвокатури, яке відзначається щорічно 19 грудня.

Завдання проекту – показати минуле, сучасний стан і перспективне майбутнє адвокатури України на сторінках системного багатотомного видання.

Дослідницька місія проекту:

- показати історичні витоки української адвокатури через призму дослідження її становлення та розвитку на різних історичних етапах;
- провести порівняльні дослідження діяльності інституту адвокатури на історичних українських землях, що входили упродовж багатовікової історії до різних держав;

- з’ясувати феномен збереження національної ідентичності українських адвокатів в умовах української бездержавності;
- вивчити фахову, державну, громадську, політичну та культурно-освітню діяльність адвокатів та з’ясувати їх роль у становленні української державності;
- з’ясувати роль та значення станових організацій адвокатів кін. XIX – поч. XX ст. у порівнянні з сучасними тенденціями розвитку адвокатури України;
- провести дослідження періодичних правничих видань в минулому та їх сучасного стану;
- провести порівняльні дослідження фахової діяльності адвокатів (адвокатські контори, канцелярії, фірми, об’єднання, фірми тощо) у минулому, сучасного стану та перспектив на майбутнє;
- дослідити участь адвокатів у діяльності навчальних, наукових інституцій, партій, товариств тощо;
- провести біографічні дослідження персоналій – адвокатів;
- сприяти поступальному розвитку музею адвокатури та його наповненню музейними артефактами;
- дослідити витоки та сучасний стан діяльності правничих товариств української діаспори.

Просвітницька місія проекту:

- поінформувати суспільство про роль і значення української адвокатури для формування громадянського суспільства в минулому, сучасності та перспектив на майбутнє;
- залучення до дослідницької роботи студентства та молодого покоління адвокатів;
- адвокат – людина всесвіту: надати системності перекладам з інших мов праць адвокатів, законодавства щодо адвокатури та започаткувати переклади іноземними мовами праць та досліджень українських адвокатів;
- організація та проведення круглих столів, публічних лекцій, дискусійних клубів, конференцій, залучення до співпраці правників та адвокатів з інших держав;
- заснування постійної рубрики з історії української адвокатури на сторінках фахових правничих часописів.

Видавнича місія проекту:

- подати дослідження української адвокатури на сторінках системного багатотомного видання;
- публікувати дослідження з питань сучасного стану та перспектив розвитку адвокатури України;
- здійснювати переклади сучасних праць іноземних авторів з питань історії адвокатури, сучасного стану та тенденцій розвитку адвокатури на майбутнє.